

Mõned mõtted

HOOAJA ALGUSEKS

ANNE ROHTLA

Oma Hobu

Kuigi praegu, loo kirjutamise ajal, on hanged hobustele peaaegu kõhuni, käib päike juba kõrgelt ja meenutab, et rännakuhooaeg ei ole enam kaugel.

Suusatasime sel aastal **Heigoga** (Rohtla) mõlemad Tartu Maratoni. Heigo täispika 63 km ja mina 31 km. Maratoni starti Tehvandi suusastaadioni pervelt jälgides tabasin end mõttelt: kuidas küll saab nii olla, et sellist rasket katsumust on ette võtmas peaaegu 4000 inimest, aga rännakuvõistlustele tuleb neid vaid käputäis? Eestlased on ikka sportlik ja vastupidav rahvas. Hobuse seljas kilomeetreid läbida on ju tunduvalt kergem, kui suuskadel. Oleks meid kõikidele distantsidele kokku 50, küll

oleks vahva!

Neile, kes on otsustanud sel aastal kestvusratsutajate seltskonnaga liituda julgesin anda mõned soovitusel. Riskides kuulata pahaseid kommentaare a'la: „Miks ma ei või üritada võita, mu hobune on harjunud nii kiirelt liikuma“ soovitaksin siiski, et esimest võistlust vastu võtta kui kontrolltreeningut. Tasub jälgida, kuidas käitub hobune teistega koos rajal olles, milline on tema taastumine võistluskorras, kas sa ise suudad jääda rahulikuks ja kesken- dunuks, milliste võtetega saad oma hobuse pulsi kõige kiiremini alla ja lõpuks, kas sa naudid seda, mida teed?

Kui tegemist on tõsiselt kestvusratsutamist harrastada tahtva ratsutajaga, võiks ta hoida silme ees põhieesmärki – 160 km distant-

si edukat läbimist. Kui hobune õpib lühematel distantsidel selgeks, et rännakuvõistlus on üks äge kihutamine, kus vahepeal sammule võetakse ja puhata lastakse, on talle tulevikus päris raske selgeks teha, et tema enda huvides on vaja kogu maa võimalikult ühtlases tempos läbida. Liikumiskiirus sõltub siis juba treenitusest. (Kogenud võistlejad soovivad iga järgnev pikem distants läbida esimene kord vähemalt 3 km/tunnis aeglasemalt, kui eelmine, lühem distants korral. Seejärel liigutakse pikemale distantsile ja esimest korda läbitakse see jällegi 3 km/tunnis aeglasemalt, kui eelmine distants.)

Kaasvõistlejatele on ka see väga tülikas, kui üks võistleja kogu aeg tempot üles kruvib ja siis jälle alla laseb. Mõnes kohas on rada nii kitsas, et tagant tulijatel ei jäägi muud üle, kui sama moodi aeglustada. Sellist käitumist võiks nimetada ebasportlikuks. Tähtis on rajal üksteisega arvestada ja viisakas olla. Nagu sina teistele, nii ka teised sinule. Üks kestvusratsutamise kirjutamata reegel on: Ole nii viisakas kui võimalik. See aitab sind kõige kaugemale. Sest kui sa juhtud olema tõeliselt halvas tujus ja kõik läheb väga kehvasti, langeb sinu viisakuse tase vaid sinu nahaani, et see pole teistele inimestele veel liiga halb.

Eestis toimuvatel rännakuvõistlustel on üks kummaline eripära, millist mujal ega teistel spordialadel ei kohta. Nimelt juhtub vahel nii, et sportlane kihutab hoo- ga finiši poole, kuid siis äkki..... võtab hoo maha ja jääb enne finišijoone ületamist ringi jalutama. Üle finišijoone läheb ta alles vahe-

tult enne järgneva finišeerija saabumist. Üsna veider, kas pole? Nii tahetakse kindel olla, et hobune viimaseks veterinaarkontrolliks (mis toimub kuni 30 minutit peale finišeerimist) kindla peale ära taastuks. Ainult et ma ei mõista, miks siis sellise „kahtlase“ tempoga heast peast hobust kulutada. Võiks ju ühtlase, kuid veidi rahulikuma tempoga lõpuni sõita. Siinkohal jõuame jälle vajaduse juurde oma hobust tunda... Ja üks oht sellise pika ootamise juures on veel. Jahedama ilma puhul võib hobune kangeks muutuda. Viimases veterinaarkontrollis peab aga ka traav korralik olema.

Lugesin mõni aeg tagasi **Kelly Marksi** raamatust „*Teach Your Horse Perfect Manners*“ mõtet, mis kõlas umbes nii: „Kui sa tahad, et sinu kasvatatud hobusel oleks edaspidi hea elu, õpeta ta juba varakult viisakalt käituma. Siis ei juhtu, et kellegi käest vägivaldada tunda/pekka saab paljalt selle pärast, et talle pole õpetatud, kuidas mõnda asja korralikult teha.“ Mind pani see igatahes mõtlema. Enamus hobuseid ei ole „lollid“ nagu me tihti kuuleme, vaid inemene ei ole lihtsalt suvatse- nud võtta aega ja hobusele selgeks teha, mida ta temalt ootab. See selleks. Mida ma tegelikult öelda tahtsin on see, et meil kõigil (ratsutajatel, hooldajatel, veterinaaridel, võistluste korraldajatel ja kaasvõistlejatel) on võistlustel meeldivam ja ohutum, kui hobustel viisakalt käitumine selge on.

Üldiselt on asi nii, et võid läbi lugeda mitu head raamatut, mis muidugi on ka väga vajalik, aga kogutud teadmisi saad kasutama hakata alles siis, kui olukorra

RÄNNAKUVÕISTLUSED 2006

27. mail Kassaris, Hiiumaal EMV juunioridele, pluss erinevad distantsid kõigile teistele. Korraldaja Kassari Ratsamatkad.

1. juulil Laiusel, Jõgevamaal EMV ponidele, pluss erinevad distantsid kõigile teistele. Korraldaja Liivimaa RSK.

8. juulil Svegis, Põhja-Rootsi väikelinnas Põhjamaade Meistrivõistlused 120 km.

9. augustil Kassinurmel, Jõgevamaal EMV noortele, pluss erinevad distantsid kõigile teistele, korraldaja Ratsarügemendi Klubi.

16. septembril Kurgjärvel, Võrumaal EMV seenioridele ja erinevad distantsid kõigile teistele, korraldaja RK Kuldne Kabi.

Kalenderplaani väliselt toimub Ruilas 20. mail rännakuvõistlus, mille korraldajaks RK Kuldne Kabi. Distant- sideks 30 ja 50 km. Tegemist on kvalifikatsioonivõistlu- sega, mis tähendab, et distants tuleb lihtsalt läbida, kiiruse peale ei võistelda. Kui veel mõnel klubil või tallil on soov sarnast võitlust korraldada, palun ühendust võtta Andres Tuviga.

Uudiseid Rootsimaalt

ANNE ROHTLA

Oma Hobu

Rootsi on teada ja tuntud kui kõva ratsaspordimaa. Isegi **Pipi** ostis endale esimese asjana peale merelt naasmist hobuse. Harrastajaid ja tippsõitjaid Rootsist palju ning neid jätkub kõigile ratsaspordialadele.

Siinkohal veidi statistikat Rootsist pikamaaratsutamise kohta 2005. aastal:

- Üle 300 võistluskilomeetri on läbinud 48 ratsutajat. Vähemalt 40 km distantsil on võistelnud 355 ratsutajat.
- Rootsist distantsratsutajate (rootsi k. *distantsritten*) edetabeli esikohal on **Maria Hagman-Eriksson**, kes on kogunud neljal hobusel ja 15 võistlusel kokku 1610 km. Teisel kohal on **Gunilla Carlson** 1260 kilomeetriga kolmel hobusel ja 10 võistlusel ning III kohal **Annelie Eriksson** 1095 km (4 hobust ja 11 võistlust, millest viimane toimus 17. detsembril).
- Gunilla Carlsson on FEI 2005. a edetabelis parima rootslasena 295 punktiga 106. kohal, **Jessica Holmberg** on 233. ja **Yvonne Ekelund** 275. kohal.
- Hooajal kõige rohkem võistluskilomeetreid (675 km) läbinud hobune oli **Pikaboo ox**, järgnesid **Ohio ox** tulemusega 645 ja **Sven** 630 kilomeetriga.

Sel suvel toimuvad Rootsis Põhjamaade ja Balti Meistrivõistlused. Rootsist on plaan see võistlus tulevikus muuta Euroopa Meistrivõistluste järel tähtsuseks teiseks võistluseks, kuhu saaks tulla võistlema ka teiste maade sportlased. Viimane ettepanek edaspidise distantsi pikendamise kohta on järgmine:

- 2006 – 120 km
- 2007 – 140 km
- 2008 – 140 km
- 2009 – 160 km

Kui teised riigid sellega nõusse jäävad, siis nii ka sünnib.

vähemalt kordki elus läbi oled teinud. Ükskõik, kas siis võistlejana või raja kõrval abistajana. Siis alles saad teooriat kasutama hakata, kui taustsüsteemi paigutanud oled. Loen aeg ajalt ka AERC (*American Endurance Ride Conference*) kodulehekülge. Veebruaris kirjutas AERC president nii: „Ka iga vana tegija on algaja, kui ta sõidab järgmist pikemat distantsi või teise hobusega.“ Ja veel: „Kuidas peaks algaja õppima: küsi, loe, kuula, jälgi ja tee.“

Kuigi eesti keeles ei ole kestvusratsutamise kohta raamatuid ilmunud, on võimalik lugeda eelmistes Oma Hobu numbritest välismaise kirjanduse põhjal kirjutatud. 2004. aasta oktoobrinumbris on lugu pikamaaratsutamisest üldiselt. 2005. aasta aprillinumbris räägitakse hooldetiimi tööst, juunikuu Oma Hobus on juttu võistlustest ja kõigest, mis sinna juurde käib, augustinumbri tutvustatakse südame- ja monitori kasutamist.

Küsin **Ülle Palumetsalt**, kes Eesti ja rahvusvahelise kestvusratsaspordiga sügavuti tuttav on, et mida tema arvates peaks silmas pidama esimest korda 30 km võistlusele tulija. Ülle arvas järgmist:

- Tasuks võtta arvesse, mis allüüris ja millisel pinnasel on hobune harjunud maastikul liikuma. (Siin ei ole midagi pistmist hobuse tööga.) Sellest tuleks lähtuda ka võistlustel. Siis ei ole hiljem vaja muret tunda vigastuste pärast, mille tagajärjel ei saa hobust pikka aega või üldse mitte kasutada. Kõõlusevigastuste tekkimise peamine põhjus on järsk ja suurel kiirusel üleminek pehmel pinnaselt kõvale ja vastupidi. Vigastust võib põhjustada ka kukkumine, mis on omakorda tingitud liigsest tormakusest. Võta pööretel hoog maha ja aseta hobune paindesse!

- Ei maksa tunda väga suurt muret, kas on ikka piisavalt treenitud. 30 km ei ole ühelegi normaalselt töös ol-

nud hobusele üle jõu käiv. Kui hobune on harjunud maastikul liikuma, probleemi pole.

- Võiks võtta kaasa inimese, kes aitaks jälgida kella ja hoida silma peal kogu kraamil, mis hooldepunkti varutud on.
- Tuleks olla viisakas ka nende inimeste vastu, kes raja ääres elavad. Võistluste korraldaja on neilt luba küsinud nende maa kasutamiseks. Kui tema maa suhtes heaperemehelik ei olda, ei pruugi korraldaja järgmine kord luba saada. Kena on alati mõõdujaid ja vastutulejaid tervitada. Iga autojuht on järgmine kord veel hoolivam, kui teda aeglustamise eest käeviipega tänatakse.

Loodan südamest, et sel aastal tuleb rännakuvõistlustele jõukohasele distantsile hulgaliselt uusi huvilisi. Vean kihla, et teile meeldib seal!